

Heel Heerlen Graaft!

Burgerparticipatie in de vicus Coriovallum

HILDE VANNESTE

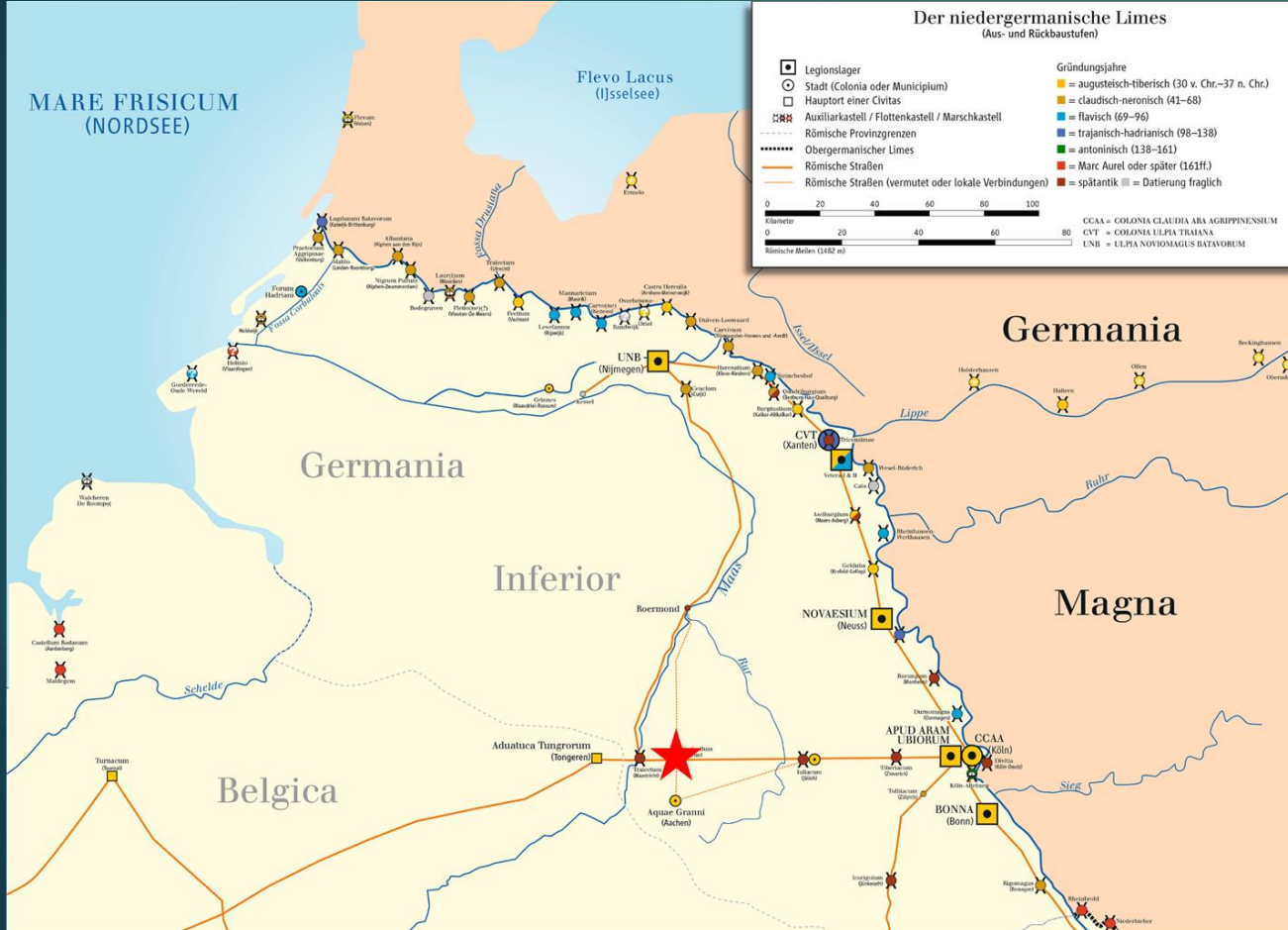
REGIOARCHEOLOOG PARKSTAD

1. Inleiding
2. Veldwerk
3. Resultaten
4. Expo en terugkomdag

1. Inleiding

Romeinse weg Xanten-Aken

Romeinse weg Boulogne-sur-Mer - Keulen

Coriovallum: 150 jaar onderzoek

Archeologisch, participatief onderzoeksproject

Heerlense gemeenschap betrekken bij het zoeken
naar en exposeren van hun eigen verleden

-
van vondst tot vitrine

Doel

- Kennis vermeerderen geschiedenis stad
- Vergroten draagvlak voor erfgoed/
geschiedenis eigen woonomgeving (identiteit)
- Vergroten gemeenschapszin/ bevorderen sociale cohesie

Heel
Heerlen
Graaft!

Ontdek
ons
verleden

• **Organisatie:**

Gemeente Heerlen, Thermenmuseum, Nederlands Fonds voor Wetenschappelijk onderzoek (NWO), Constructing the Limes, Universiteit Utrecht

- ✓ **Pilotproject** (Heerlen / Via Belgica / Constructing the Limes)
- ✓ **Uniek participatieproject** in stedelijke context
- ✓ **SedaDNA-onderzoek** voor het eerst op grote schaal in Nederland (C-Limes/ UU)

▶ Omvang onderzoeksgebied:

- ▶ ca. 560 X 730 m
- ▶ ca. 408.000 m²

▶ 32 vierkante meter putjes

▶ Gemeenschapsarcheologie onder begeleiding van een gecertificeerd archeologisch bedrijf (=echt onderzoek)

▶ KNA-conform onderzoek, PvE

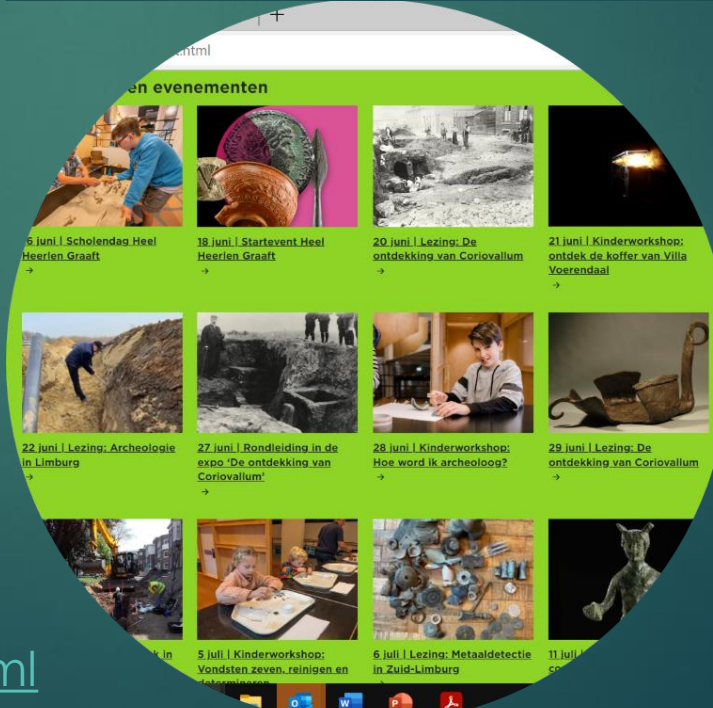
2. Het veldwerk

18 juni 2023: Startevent Heel Heerlen Graaft tijdens de Nationale Archeologiedagen

30 augustus: Graafdag met school en APG

9 en 10 september: Grote Graafdagen tijdens de Open Monumentendagen

Scholendag 30 augustus (Catharinaschool)

'Het is leuk. Het is veel beter dan in de klas zitten en geschiedenisles krijgen. Je leert veel meer als je buiten bent, dan wanneer je binnen in een boek zit te neuzen.'

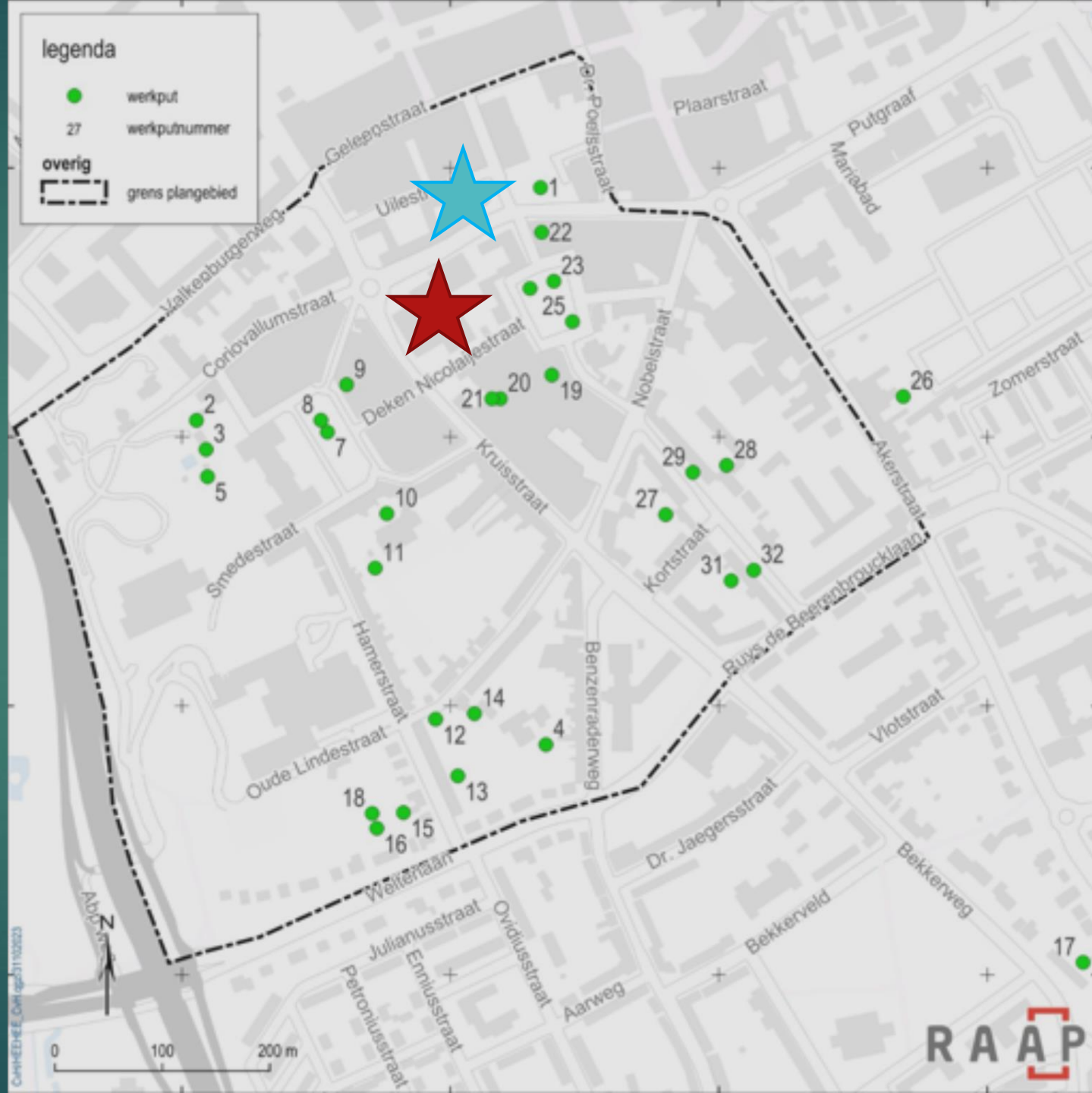
Leerling Catharinaschool

Grote Graafdagen op 9 en 10 september

150 vrijwilligers (gravers, vondstverwerkers) + archeologen

Formulier Laagbeschrijving

1. Laaggegevens

Laagnummer	1
Bovengrens in cm -Mv.	0
Ondergrens in cm -Mv.	

2. Kleur van de grond in deze laag (zie leidraad 2)

3. Textuur van de grond in deze laag (zie leidraad 1)

4. Insluitsels

(Wat zit er behalve aan vondsten in deze laag? Zie leidraad 3)

	Aanwezig ja/nee	Percentage?
Puin		
Verbrande leem		
Steenkool		
Houtskool		
Steen		

5. Interpretatie van de laag (vb. opgebracht/cultuurlaag/natuurlijk)

6. Archeologisch spoor? Ja/Nee

(streep door wat niet van toepassing is; Indien ja vul punt 7 t/m 14 aan)

7. Spoornummer

Spoornummer	
-------------	--

8. Kleur van het spoor (zie leidraad 2)

9. Textuur van het spoor (zie leidraad 1)

10. Insluitsels in het spoor

(Wat zit er behalve aan vondsten in deze laag? Zie leidraad 3)

	Aanwezig ja/nee	Percentage?
Puin		
Steenkool		
Houtskool		
Verbrande leem		
Steen		

11. Fotografeer het spoor (zie instructie)

12. Interpretatie / Toelichting van het spoor

3. Resultaten

A. Wetenschappelijke resultaten

- ▶ Tempsplein:
  1. Vloerniveau (mortellaag) Romeinse gebouw
  2. kuilvullingen met Romeins aardewerk behorende tot Romeinse pottenbakkersindustrie
- ▶ Burgemeester de Hesselleplein:
  1. Ap horizont uit 19e eeuw, daaronder rood verbrande leem (oven?, datering?)
  2. Veldbrandoven uit de late nieuwe tijd
- ▶ Raadhuisplein: vloerniveau nieuwe tijd (boerderij)

- ▶ Resultaten sedaDNA: eind februari
- ▶ 8551 vondsten!!!

Aantal vondsten per materiaalcategorie

<i>materiaal</i>	<i>aantal gewicht (g)</i>	
aardewerk	1.123	7.606
pijpaardewerk	2	15
bouwaardewerk	3.613	90.587
verbrande klei	91	819
natuursteen (incl. mortel)	1.930	92.596
vuursteen	307	8.133
metaal	353	4.364
glas	392	2.226
slak	366	3.287
bot (dierlijk)	116	792
houtschool	106	158
schelp	3	49
hout	54	44
kunststof	90	208
niet gedetermineerd	5	24
Totaal	8.551	210.908

B. Niet-wetenschappelijke resultaten

'Vierkante meter-vriendschappen'

'HEEL LEUK SUPERGAAF'

Hele leuke en leerzame ervaring. :)
Wel hard gegraven, zwaar werk.
Notities en vondsten zoeken wel leuk.
Roderique & Baiba van Leeuwen; proefput 20

Ik vond het mooi om te zien hoe iedereen zijn/haar taak oppakte. Ieder vanuit eigen interesses en overtuigingen maar **allemaal met passie**.

Agnes Brauers; proefput 23

'Het was in feite **een droom die uitkwam**. Samen met archeologen graven naar resten van oude beschavingen. Ik had nooit gedacht dat ik dat ooit echt zou doen, maar de droom is uitgekomen en zelfs **in mijn eigen stad!** ... Op de graafdagen bleek dat bijna iedereen die ik sprak ook in zijn of haar eentje was gekomen. Daardoor werd **contact maken** makkelijk, genoeg mensen die deze interesse deelden!

Claudia de Rooij; proefput 23.

'Hele mooie plek toegewezen gekregen voor het graven, met **heel gastvrije eigenaren** van de tuin. Graven met deze temperaturen betekent zweten, maar er was water genoeg en ook een lunchpakket.

We hebben vast en zeker de **gezelligste tuin van Heerlen** toegewezen gekregen! We hadden een leuk, enthousiast team dat hard heeft gewerkt! We hebben middeleeuwse scherven gevonden en ook minimaal 1 Romeinse scherf. Het was **hard werken maar enorm leuk om mee te maken!** HHG Bedankt!

Erik van der Heiden; proefput 21

"Als archeologie je beroep is, dan wordt het ook gewoon werk. Het bloedfanatieke, besmettelijke enthousiasme van mijn drie clubjes is een goeie herinnering aan waarom ik er zelf ooit aan begonnen ben." *Y. Henk, archeoloog*

'Het was een ontzettend leuke ervaring! ... Opgraven is het **samen beleven van de spanning voor het onbekende** en het ontdekken van de geschiedenis van een locatie. Het vormt een soms **onverwachte band tussen mensen**, elke keer weer. **Verrassend en verrijkend!** Hoe mooi is dat? En, buiten al dat, het levert ook nog eens waardevolle archeologische informatie op!'

G. Tichelman, archeoloog

Heel Heerlen Graaft!

Deelnemers vertellen

Romelen in je achtertuin

Onder de stad Heerlen ligt een Romeinse stad verborgen: Coriovallum heeft zo'n 500 jaar bestaan en ligt recht onder onze voeten. Op 9 en 10 september 2023 hebben 150 vrijwilligers hard gewerkt, als amateurarcheoloog, om dit verleden meer bloot te leggen tijdens het project Heel Heerlen Graaft!

Archeologen wilden immers meer weten over de Romeinse cultuur in het oude Heerlen. Waar woonden de oude Heerlenaren? Hoe leefden zij? Wat werd er gegeten en vermaakt?

Romeinse tijd
ca. 0-400

Middeleeuwen
500-1500

Nieuwe tijd
1500-1750

'Overal stukt je op Romeinse resten'

Inwoners Heerlen graven in eigen tuin maar oude Romeinse stad

Romeins vloertje, ibelsa en heel veel aardewerk gevonden bij Heel Heerlen Graaft

"Ik denk dat Heel Heerlen heel mooi is de kaart ziet."

"Dat was precies waar we ons voor hadden opgegeven. Onze fantasie over wat het zou kunnen zijn draaide over."

4. Expo en terugkomdag

mede mogelijk gemaakt door

**Universiteit
Utrecht**

Gemeente Heerlen

**THERMEN
MUSEUM**

restauratieatelier
Restaura

De Vondst

VIA viabelgica

apg

KONINKLIJK
LGOG